

Förkortad lagradsperiod, m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas proposition 2010/11:98 Förkortad lagradsperiod, där det föreslås ändringar bl.a. i lagen (2003:333) om Lagrådet. Ändringarna innebär att lagradsperioden förkortas från två till ett år, att begränsningen när det gäller möjligheterna att förordna om fortsatt tjänstgöring i Lagrådet för justitieråd efter en avslutad lagradsperiod tas bort samt att kravet på samtycke till tjänstgöring i Lagrådet för ett justitieråd som har fyllt 60 år tas bort.

Vidare föreslås i propositionen vissa redaktionella ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Förkortad lagrådsperiod	5
Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förkortad lagrådsperiod

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:333) om Lagrådet,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:98.

Stockholm den 5 maj 2011

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Sven-Erik Österberg (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Cecilia Brinck (M), Marianne Berg (V) och Lars Lilja (S).

Redogörelse för ärendet

Ett utkast till proposition med förslag till ändringar i lagen (2003:333) om Lagrådet (lagrådslagen) upprättades i februari 2011 och remitterades till en rad instanser, bl.a. Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen. Lagrådet bereddes tillfälle att lämna synpunkter på förslagen.

Till grund för propositionen ligger också delar av Insynutredningens delbetänkande *Insyn och integritet i brottsbekämpningen – några frågor* (SOU 2009:72), som varit föremål för remissförfarande.

Lagrådets yttrande har inte inhämtats eftersom ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen är av sådan författningsteknisk karaktär och även i övrigt är av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Regeringens förslag finns förtecknat i *bilaga 1* och lagförslagen finns i *bilaga 2*.

Förslaget har inte föranlett någon motion.

Utskottets överväganden

Förkortad lagradsperiod

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändringar i lagrådslagen med innebörd att lagradsperioden förkortas från två till ett år, att begränsningen av möjligheten att förordna ett justitieråd för tjänstgöring i Lagrådet under flera lagradsperioder i följd tas bort samt att kravet på samtycke till tjänstgöring i Lagrådet för ett justitieråd som har fyllt 60 år tas bort.

Gällande ordning

De bestämmelser som närmare reglerar Lagrådets sammansättning och tjänstgöring finns i lagen om Lagrådet som trädde i kraft den 1 september 2003. Lagrådet ska bestå av minst en och högst fyra avdelningar. Regeringen eller – efter regeringens bemyndigande – chefen för Justitiedepartementet beslutar hur många avdelningar som ska finnas vid varje tillfälle och hur dessa ska vara sammansatta. Fler än sammanlagt sex justitieråd får inte samtidigt tas i anspråk för tjänstgöring i Lagrådet. Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen utser de justitieråd från respektive domstol som ska tjänstgöra i Lagrådet samt beslutar vid behov om pensionerade justitieråd ska tjänstgöra. Efter samråd med nämnda domstolar utser regeringen andra ledamöter som ska tjänstgöra i Lagrådet. Lagrådets verksamhet delas in i perioder om två år (lagradsperioder), som räknas från början av Högsta domstolens höstsession under år med udda slutsiffra (13 §). Av 14 § första stycket lagrådslagen följer att en ledamot av Lagrådet utses att tjänstgöra för viss tid eller för behandlingen av ett visst ärende. Ett förordnande för viss tid ska avse en lagradsperiod eller del av en sådan period. När ett justitieråd utses till ledamot i Lagrådet från början av en lagradsperiod krävs enligt andra stycket särskilda skäl för att lagradsperioden ska vara kortare än hela lagradsperioden.

För aktiva justitieråd som tjänstgjort i Lagrådet i minst ett år under en lagradsperiod finns en spärr mot förordnanden om fortsatt tjänstgöring under den omedelbart därefter följande lagradsperioden. Enligt 15 § lagrådslagen krävs det särskilda skäl för att en sådan ledamot efter lagradsperiodens utgång ska kunna utses att på nytt tjänstgöra i Lagrådet innan nästa lagradsperiod har passerat. Motsvarande begränsning gäller inte för andra ledamöter av Lagrådet, t.ex. justitieråd som avgått med ålderspension.

Av 6 § andra stycket lagrådslagen följer att aktiva justitieråd som har fyllt 60 år när ett förordnande beslutas inte kan utses att tjänstgöra i Lagrådet om de inte har lämnat sitt medgivande till det.

Propositionen

Regeringen föreslår att lagradsperiodens längd förkortas från två till ett år. Tjänstgöringen i Lagrådet påverkar de högsta domstolarnas flexibilitet och möjlighet att tillgodose egna behov i administrationen av den dömande verksamheten. Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen har mot den bakgrunden gett uttryck för önskemål om att lagradsperioden ska förkortas till ett år.

Regeringen anser att fördelarna med växelverkan mellan laggranskande och dömande verksamhet torde kunna tillvaratas på ett bättre sätt om lagradsperioderna förkortas till ett år eftersom uppehållen från den dömande verksamheten inte behöver bli så långa som enligt gällande ordning. En förkortning av lagradsperioden kan enligt regeringen inte förväntas påverka lagradsarbetets stadga i någon större utsträckning. Sammantaget gör regeringen bedömningen att tjänstgöringsperioderna i Lagrådet för ledamöter av de högsta domstolarna som regel inte bör vara längre än ett år. Regeringen föreslår följaktligen att 13 § lagrådslagen ändras så att lagradsperioden blir ett år.

Regeringens förslag innebär också att begränsningen av möjligheten att förordna ett justitieråd för tjänstgöring i Lagrådet under flera lagradsperioder i följd tas bort. Eftersom förslaget om förkortning av lagradsperioden till ett år innebär att aktiva justitieråd normalt inte kommer att ägna sig åt enbart laggranskande uppgifter under längre perioder åt gången blir enligt regeringen de principiella skälen mot förlängningar av tjänstgöringsförordnandena i Lagrådet inte lika framträdande. Det kan vidare enligt regeringen konstateras att en ökad flexibilitet kan ge fördelar när det gäller stadgan i Lagrådets sammansättning. Med den föreslagna ordningen kan domstolarna t.ex. välja att i vissa fall ersätta flertalet men inte alla justitieråd i Lagrådet eller att vid trängande behov sätta in ledamöter som nyligen har avslutat en lagrådstjänstgöring för att klara granskningstoppar när flera avdelningar tjänstgör i Lagrådet. Regeringen föreslår att 15 § lagrådslagen, som innebär att det krävs särskilda skäl för att förordna ett justitieråd för flera lagradsperioder i följd, upphävs.

Vidare innebär regeringens förslag att kravet på samtycke till tjänstgöring i Lagrådet för justitieråd som fyllt 60 år tas bort. Utvecklingen mot senare pensionsavgångar innebär enligt propositionen att en allt större andel av ledamöterna i de båda domstolarna kan komma att omfattas av det gällande samtyckeskravet. Denna effekt skulle i förlängningen kunna få till följd att möjligheterna att fördela förordnandena mellan ledamöterna i domstolarna blir begränsade och att yngre ledamöter återkommande måste tjänstgöra i Lagrådet för att täcka Lagrådets behov av ledamöter. Den föreslagna begränsningen av lagradsperiodens längd innebär också att de skäl som motiverat undantaget från tjänstgöringsplikten för ledamöter som fyllt 60 år inte längre väger lika tungt. Regeringen föreslår att 6 § andra stycket lagrådslagen tas bort.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:333) om Lagrådet.

Ändringar i offentlighets- och sekretesslagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen, vilket syftar till att dels rätta hänvisningar som blivit uppenbart felaktiga, dels tydliggöra att bestämmelserna har samma innebörd som motsvarande bestämmelser i den numera upphävda sekretesslagen.

Propositionen

Regeringen föreslår att vissa sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen ändras för att dels rätta hänvisningar som blivit uppenbart felaktiga, dels tydliggöra att bestämmelserna har samma innebörd som motsvarande bestämmelser i den numera upphävda sekretesslagen.

Regeringen framhåller att offentlighets- och sekretesslagen, som trädde i kraft den 30 juni 2009, utgjorde en systematisk och redaktionell omarbetning av den numera upphävda sekretesslagen (1980:100). Bestämmelserna omarbetades språkligt utan att någon ändring i sak var avsedd (prop. 2008/09:150 s. 372).

Regeringen hänvisar till att Insynsutredningen bl.a. uppmärksammat att en bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen fått en missvisande formulering i förhållande till den upphävda sekretesslagen och föreslagit att den korrigeras. Under beredningen av Insynsutredningens betänkande har regeringen därutöver uppmärksammat att ytterligare några paragrafer bör justeras för att bättre stämma överens med motsvarande äldre bestämmelser.

Regeringen föreslår bl.a. ändringar i 43 kap. 5, 8 och 10 §§ offentlighets- och sekretesslagen i syfte att tydliggöra att det inte finns någon nödvändig koppling mellan ett beslut om fortsatt sekretess för uppgifter som lagts fram vid en domstolsförhandling inom stängda dörrar och ett motsvarande beslut avseende uppgifter som tas in i en dom eller ett domstolsbeslut, dvs. sekretess för uppgifter som lagts fram vid en förhandling inom stängda dörrar kan efter särskilt förordnande fortsätta att gälla även om uppgifterna därefter inte tas in i en dom eller ett beslut. Genom ändringen i 43 kap. 5 § klargörs att bestämmelserna i andra stycket har samma innebörd som motsvarande bestämmelser i den upphävda sekretesslagen. Den föreslagna ändringen av 4 kap. 8 § innebär att orden ”i målet eller ärendet” läggs till så att det i överensstämmelse med motsvarande bestämmelse i den upphävda sekretesslagen tydligt framgår att sekretessen

upphör enbart i det aktuella målet eller ärendet. Den föreslagna ändringen i 43 kap. 5 § medför behov av en konsekvensändring i 43 kap. 10 §, dvs. i den bestämmelse som avser prövning av sekretessförordnande vid ett överklagande. Bestämmelsen bör ändras så att den omfattar inte bara sekretessförordnanden enligt 43 kap. 8 § utan även sekretessförordnanden enligt 43 kap. 5 §.

Regeringen föreslår också vissa ändringar i syfte att korrigera bestämmelser för att rätta uppenbara felskrivningar eller för att tydliggöra att bestämmelserna har samma innebörd som motsvarande bestämmelser i den upphävda sekretesslagen. Det gäller 26 kap. 4 § där två överflödiga ord tas bort, 27 kap. 4 § där hänvisningen till 4 kap. ändras till att avse 5 kap., 27 kap. 5 § där hänvisningar till 2–4 §§ respektive 9 kap. ändras till att avse 1–4 §§ och 10 kap. samt 27 kap. 10 § där hänvisningen till 8 § andra stycket ändras till att avse 8 § tredje stycket. Det gäller vidare 31 kap. 16 § där ett uteblivet paragraftecken läggs till och 32 kap. 11 § där det klargörs att den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll enligt 32 kap. 10 § andra meningen inskränker meddelarfriheten helt och hållet, dvs. inskränkningen gäller inte enbart för uppgift om registrerads förhållanden, vilket motsvarar vad som tidigare gällde enligt sekretesslagen.

Vidare föreslås en tidigare gjord ändring i rättegångsbalken medföra en konsekvensändring i 44 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:98 Förkortad lagrådsperiod :

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:333) om Lagrådet,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:333) om Lagrådet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2003:333) om Lagrådet¹
dels att 15 § ska upphöra att gälla,
dels att 6 och 13 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ordförande på en avdelning i Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen får inte utses till ledamot i Lagrådet.

Justitieråd som har fyllt sextio år får inte utan eget samtycke förordnas till ledamot i Lagrådet.

6 §²

Ordföranden på en avdelning i Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen får inte utses till ledamot i Lagrådet.

13 §

Lagrådets verksamhet delas in i perioder om *två* år räknade från början av Högsta domstolens höst-session *under år med udda siffror* (lagrådsperioder).

Lagrådets verksamhet delas in i perioder om *ett* år räknade från början av Högsta domstolens höst-session (lagrådsperioder).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Senaste lydelse av 15 § 2010:1467.

² Senaste lydelse 2010:1467.

2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 4 §, 27 kap. 4, 5 och 10 §§, 31 kap. 16 §, 32 kap. 11 §, 43 kap. 5, 8 och 10 §§ samt 44 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

4 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) eller 23 d § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade för uppgift om en enskilds personliga förhållanden.

Första stycket gäller inte om annat följer av 5, 6 eller 7 §.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen *som avses* i högst sjuttio år.

27 kap.

4 §

Sekretessen enligt 1–3 §§ gäller för uppgift i mål hos domstol, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Detsamma gäller uppgift som med anledning av ett överklagande hos domstol registreras hos en annan myndighet enligt 4 kap. 2 § första stycket 3 eller 4. Får en domstol i ett mål från en annan myndighet en sekretessreglerad uppgift och saknar uppgiften betydelse i målet, blir dock sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos domstolen.

Sekretessen enligt 1–3 §§ gäller för uppgift i mål hos domstol, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Detsamma gäller uppgift som med anledning av ett överklagande hos domstol registreras hos en annan myndighet enligt 5 kap. 2 § första stycket 3 eller 4. Får en domstol i ett mål från en annan myndighet en sekretessreglerad uppgift och saknar uppgiften betydelse i målet, blir dock sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos domstolen.

5 §

Sekretessen enligt 1–4 §§ gäller, i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organisation, i ärende om handräckning eller bistånd som en svensk myndighet lämnar åt en myndighet eller något annat organ i den staten eller inom den mellanfolkliga organisationen i verksamhet som motsvarar den som avses i nämnda paragrafer.

Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organi-

Sekretess gäller, i den utsträckning riksdagen har godkänt ett avtal om detta med en annan stat eller med en mellanfolklig organi-

sation, hos en myndighet i verksamhet som avses i 2–4 §§ för sådan uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet.

Om sekretess gäller enligt andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 9 kap. 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med avtalet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen enligt andra stycket i högst tjugo år.

Den tystnadsplikt som följer av 1 §, 2 § första stycket och 3–5 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 8 § *andra* stycket inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne i annat fall än som avses i 1 § första stycket, 2–4 och 12 § har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande handling som anger villkoren i ett avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk och Försvarets materielverk samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

Den tystnadsplikt som följer av 1 och 2 §§ *och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 10 § andra*

sation, hos en myndighet i verksamhet som avses i 1–4 §§ för sådan uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet.

Om sekretess gäller enligt andra stycket, får de sekretessbrytande bestämmelserna i 10 kap. 15–27 §§ och 28 § första stycket inte tillämpas i strid med avtalet.

10 §

Den tystnadsplikt som följer av 1 §, 2 § första stycket och 3–5 §§ och den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som gjorts med stöd av 8 § *tredje* stycket inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

31 kap.

16 §

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne i annat fall än som avses i 1 § första stycket, 2–4 och 12 §§ har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

32 kap.

11 §

Den tystnadsplikt som följer av 1 och 2 §§ inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrande-

meningen inskränker rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrande-frihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter, när det gäller uppgift om en registrerads förhållanden.

frihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter, när det gäller uppgift om en registrerads förhållanden.

Den tystnadsplikt som följer av 7 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det gäller uppgift om en enskilds namn och födelsedatum samt nummer på resehandling.

Den tystnadsplikt som följer av ett förbehåll som har gjorts med stöd av 10 § andra meningen inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

43 kap.

5 §

En sekretessbestämmelse som gäller för en uppgift i ett mål eller ett ärende i en domstols rättskipande eller rättsvårdande verksamhet upphör att vara tillämplig i målet eller ärendet, om uppgiften läggs fram vid en offentlig förhandling i samma mål eller ärende. Detta gäller dock inte sekretess enligt 4 § och 18 kap. 15 §.

Om en uppgift som avses i första stycket läggs fram vid en förhandling inom stängda dörrar, är sekretessbestämmelsen tillämplig även under domstolens fortsatta handläggning av målet eller ärendet, om domstolen inte beslutar annat. Sedan domstolen har skilt målet eller ärendet från sig fortsätter dock sekretessbestämmelsen att vara tillämplig endast i den utsträckning domstolen i domen eller beslutet har *beslutat* det enligt 8 § andra och tredje styckena.

Om en uppgift som avses i första stycket läggs fram vid en förhandling inom stängda dörrar, är sekretessbestämmelsen tillämplig även under domstolens fortsatta handläggning av målet eller ärendet, om domstolen inte beslutar annat. Sedan domstolen har skilt målet eller ärendet från sig fortsätter dock sekretessbestämmelsen att vara tillämplig endast i den utsträckning domstolen i domen eller beslutet har *förordnat* om det. *Ett sådant förordnande ska alltid meddelas för uppgift för vilken sekretess gäller enligt 27 kap. 5 § andra och tredje styckena samt 34 kap. 4 §, om det skulle strida mot avtal som anges där att uppgiften röjs.*

8 §

En sekretessbestämmelse som gäller för en uppgift i ett mål eller ett ärende i en domstols rättskipande eller rättsvårdande verksamhet upphör att vara tillämplig om

En sekretessbestämmelse som gäller för en uppgift i ett mål eller ett ärende i en domstols rättskipande eller rättsvårdande verksamhet upphör att vara tillämplig i

uppgiften tas in i en dom eller ett annat beslut i samma mål eller ärende. *målet eller ärendet*, om uppgiften tas in i en dom eller ett annat beslut i samma mål eller ärende.

Första stycket tillämpas inte, om domstolen i domen eller beslutet har förordnat att sekretessbestämmelsen ska vara tillämplig även i fortsättningen. Ett sådant förordnande ska alltid meddelas för uppgift för vilken sekretess gäller enligt 27 kap. 5 § andra och tredje styckena samt 34 kap. 4 §, om det skulle strida mot avtal som anges där att uppgiften röjs.

Förordnande om att en sekretessbestämmelse fortsätter att vara tillämplig får inte omfatta domslutet eller motsvarande del av ett annat beslut, såvida inte rikets säkerhet eller annat intresse av synnerlig vikt oundgängligen påkallar det. Rör målet eller ärendet någons civila rättigheter och skyldigheter eller anklagelse mot någon för brott, gäller dessutom att förordnande som omfattar domslut eller motsvarande del av ett annat beslut får meddelas endast om riket befinner sig i krig eller krigsfara eller om det råder andra utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig.

10 §

Överklagas en dom eller ett beslut vari en domstol har meddelat ett förordnande enligt 8 §, ska den högre domstolen pröva förordnandet när den skiljer målet eller ärendet från sig. Överklagas en dom eller ett beslut vari en domstol har meddelat ett förordnande enligt 5 eller 8 §, ska den högre domstolen pröva förordnandet när den skiljer målet eller ärendet från sig.

44 kap.

2 §

Rätten enligt 1 kap. 1 tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. förordnande med stöd av 5 kap. 4 § eller 23 kap. 10 § *femte* stycket rättegångsbalken, och
2. 8 kap. 4 § första stycket andra meningen rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.